

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา ที่ได้จากการสอบถามเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วง เพื่อส่งออก อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยการใช้แบบสอบถาม และการสัมภาษณ์ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งออก นักส่งเสริมการเกษตรหรือนักวิชาการเกษตร และผู้ประกอบการ หรือตัวแทนจากบริษัทส่งออกมะม่วงเพื่อจำหน่ายต่างประเทศ เกี่ยวกับวิธีการผลิต การจำหน่าย ผลผลิต รวมทั้งแนวทางการพัฒนาผลผลิตเพื่อการส่งออก

ประชากรศึกษา ผู้ที่ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ชุด คือ

กลุ่มตัวอย่างชุดที่ 1 จำนวน 77 ราย เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งออก อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ที่ให้ข้อมูลในแบบสัมภาษณ์ ซึ่งได้แก่ เกษตรกรจาก ตำบลเวียง จำนวน 8 ราย ตำบลทุ่งหว่าง จำนวน 1 ราย ตำบลแม่ปิ้ง จำนวน 6 ราย ตำบลสันทราย จำนวน 6 ราย ตำบลโหล่งขอด จำนวน 1 ราย ตำบลป่าดู้ม จำนวน 2 ราย ตำบลน้ำแพร่ จำนวน 1 ราย ตำบลบ้านโป่งจำนวน 21 ราย ตำบลป่าไหล่ จำนวน 39 ราย (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แหล่งที่มาประชากรศึกษา ชุดที่ 1

ที่มาประชากรศึกษา	จำนวนประชากรที่เป็นสมาชิก		จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
	ราย	ร้อยละ	ราย	ร้อยละ
ตำบลเวียง	8	10.4	8	100.0
ตำบลทุ่งหว่าง	1	1.3	1	100.0
ตำบลแม่ปิ้ง	6	7.8	6	100.0
ตำบลสันทราย	6	7.8	6	100.0
ตำบลโหล่งขอด	1	1.3	1	100.0
ตำบลป่าดู้ม	2	2.6	2	100.0
ตำบลน้ำแพร่	1	1.3	1	100.0
ตำบลสันโป่ง	21	23.4	18	85.7
ตำบลป่าไหล่	39	44.2	34	87.1
รวม 9 ตำบล	83	100.00	77	

กลุ่มตัวอย่างชุดที่ 2 จำนวน 12 ราย โดยการสัมภาษณ์ จากตัวแทนของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งออก อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 8 ราย (จากเกษตรกรจำนวนทั้งหมด 77ราย) นักส่งเสริมการเกษตร จากสำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 1 ราย และนักวิชาการเกษตร จากสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 เชียงใหม่จำนวน 1 ราย ตัวแทนจากบริษัทผู้ซื้อมะม่วงเพื่อส่งออกจำหน่ายต่างประเทศ จำนวน 2 ราย (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แหล่งที่มาของศึกษาชุดที่ 2

แหล่งที่มาประชากรศึกษา	จำนวนผู้ร่วม ตอบคำถาม (ราย)	ร้อยละ
- ตัวแทนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งออก อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่	8	66.7
- นักส่งเสริมการเกษตร (สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่)	1	8.3
- นักวิชาการเกษตร (สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1เชียงใหม่)	1	8.3
- ตัวแทนกลุ่มผู้ประกอบการและบริษัทผู้ส่งออกมะม่วง จำหน่ายต่างประเทศ	2	16.7
รวม 4 แหล่งที่มา	12 ราย	100.00

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การใช้แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สอบถามเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งออก อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 77 ราย โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเกษตรกรผู้ให้สัมภาษณ์

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและการจำหน่ายผลผลิต ได้แก่

- การปฏิบัติดูแลรักษามะม่วงของเกษตรกร
- การเก็บเกี่ยวมะม่วงของเกษตรกร
- การรวบรวมผลผลิตและการควบคุมคุณภาพมะม่วงของเกษตรกร
- การจำหน่ายมะม่วงของเกษตรกร

2. การสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการผลิตและการจำหน่ายมะม่วง สนับสนุนเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อส่งออก อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 12 ราย ดังนี้

2.1 ตัวแทนจากกลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกมะม่วง เพื่อส่งออก อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 8 ราย โดยการคัดเลือกตามเงื่อนไข จากผู้ที่มีผลผลิตมะม่วงสามารถจำหน่ายเพื่อการส่งออก ปี 2549 ได้และมีพื้นที่ปลูกมากที่สุดตามลำดับ

2.2 นักส่งเสริมการเกษตรจำนวน 1 ราย จากงานส่งเสริมการผลิตพืชสวน (มะม่วง) สำนักงานเกษตรจังหวัดเชียงใหม่ กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.3 นักวิชาการเกษตร จำนวน 1 ราย จากงานควบคุมคุณภาพผลผลิตและการรับรองระบบผลิตเกษตรดีที่เหมาะสม (GAP) สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 1 เชียงใหม่ กรมวิชาการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.4 ตัวแทนจากบริษัทส่งออกมะม่วงเพื่อจำหน่ายต่างประเทศ จำนวน 2 ราย

วิธีการทดสอบเครื่องมือ

แบบสอบถามที่ร่างขึ้นมาก่อนนำไปใช้ ได้นำไปทดสอบความเที่ยงตรงทางด้านเนื้อหา และโครงสร้าง (content validity and construct validity) โดยนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา และ คณะกรรมการเพื่อพิจารณาตรวจสอบ จากนั้นแก้ไขเครื่องมือตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และคณะกรรมการ แล้วจึงนำไปใช้จริงในการเก็บข้อมูล

สถานที่ทำการวิจัย

พื้นที่ปลูกมะม่วงของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วงเพื่อการส่งออก ของอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินงานเป็น 2 ขั้นตอน คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ได้มาจากแหล่งต่างๆดังนี้

1.1 การใช้แบบสัมภาษณ์ข้อมูลของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก ของอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 77 รายเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและการจำหน่ายผลผลิตของเกษตรกรที่เป็นสมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก

1.2. การสัมภาษณ์โดยตรง จากตัวแทนกลุ่มเกษตรกร ผู้ปลูกมะม่วง เพื่อส่งออก อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ นักส่งเสริมการเกษตรหรือนักวิชาการเกษตร และผู้ประกอบการหรือ

ตัวแทนจากบริษัทส่งออกมะม่วงเพื่อจำหน่ายต่างประเทศ จำนวน 12 ราย เพื่อรวบรวมข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการผลิต การจำหน่าย และการตลาด

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้จากการรวบรวมจากตำรา เอกสารทางวิชาการจากหน่วยงานและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดต่างๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้นำไปใช้ในการทบทวนวรรณกรรม เพื่อใช้ในการสังเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รวบรวมจากแบบสอบถามเกษตรกร ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS for Windows version 11 เพื่อวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) ได้แก่ การวิเคราะห์ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของประชากร ต้นทุนการผลิต และรายได้จากการจำหน่ายผลผลิต ที่ได้จากการใช้แบบสัมภาษณ์สมาชิกกลุ่มผู้ปลูกมะม่วงส่งออก ของอำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่

2. รวบรวมข้อมูลที่วิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรในปัญหาของการผลิตมะม่วง เพื่อการส่งออกมากำหนดเป็นประเด็นปัญหาและหาแนวทางพัฒนาการผลิต โดยสัมภาษณ์ความคิดเห็นตรงจากตัวแทนกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกมะม่วง เพื่อส่งออก อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่และเครือข่าย นักส่งเสริมการเกษตรหรือนักวิชาการเกษตร และผู้ประกอบการหรือตัวแทนจากบริษัทส่งออกมะม่วงเพื่อจำหน่ายต่างประเทศ นำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และสรุปเป็นแนวทางดำเนินการพัฒนาการผลิตและการจำหน่ายมะม่วงเพื่อการส่งออกต่อไป